

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»

în
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaş 27 Iulie 1901.

Numérul 30.

Despărţemintele Asociaţiunii.

(Al.) Adunările despărţemintelor
decurg.

Zilnic cetim rapórtede decursul
lor și ne bucurăm, când putem con-
stata un progres óre care.

Despărţemintele sînt tot atâtea or-
gane, prin cari Asociaţiunea noastră
trăiesce și se manifestă, și importanța
lor e cu atât mai mare, cu cât chiar
despărţemintele aú menirea de a mij-
loci legătura între popor și sfetnicii
conducători ai nostri.

Din acest punct considerate adu-
nările despărţemintelor, aú o misiune
pe cât de importantă, pe atât de grea.
Importantă, căci dór tînta principală
a Asociaţiunii e cultura *poporului*, ér
în despărţeminte Asociaţiunea vine în
contact nemijlocit cu poporul; și grea,
pentru că desi avem câte-va decenii
de muncă, totuși nu putem spune cu
mâna pe inimă, că am trecut peste
greutățile începutului.

Asociaţiunea lucră în stil mare,
revérsând lumina ei de o potrivă asupra
lunii românesce; ér despărţemintele
lucră în cercul lor determinat, împărțind
poporului razele de lumină, emanate
din cercurile mai înalte.

Și dacă pentru tótă suflarea ro-
mânescă cultă adunarea generală a Aso-
cياţiunii e o sêrbătoare națională, adu-
nările singuraticelor despărţeminte ar
trebui să fie tot atâtea mici sêrbători
pentru țărănimea noastră.

Să scie și poporul, că „domnii“
se interesază de el, să scie, că ei vin
cu dragoste în mijlocul lui și să aibă
și el mai multă încredere și mai multă
dragoste pentru cărturarii eșiți din
sinul lui.

Să se umplă *golul* ce ne desparte
— să ne apropiem — să nu mai fim o
mână de ómeni ruți de masa puternică
a poporului.

Lumea cultă românescă se scobórá
la vatra umilită a țaranului, ca să-l
lumineze și să-l însufle dragoste de
neam: éta adevérata tîntă a adunărilor
districtuale.

Și intru cât a succes lumii culte
românesce să-și împlinescă acésta înaltă
misiune?

Despre succese abia póte fi vorbă.

Organisarea Asociaţiunii în des-
părţeminte a decurs încetul cu încetul
și nici chiar astăzi nu a cucerit întreg
terenul de luptă. De o vreme orga-
nisarea decurge destul de frumos, vedem
înfîntându-se despărţeminte noué, emu-
lând în zel cu despărţemintele surori.

Orî cât de îmbucurătoare ar fi con-
statarea acésta, trebuie să spunem, că
în mare parte, — despărţemintele sînt
departe de a satisface cerințelor cul-
turale, ce ar trebui să le aiba în
vedere.

Schițăm pe scurt o adunare; inte-
ligința se adună în număr destul de
frumos, președintele își începe discursul
de deschidere. Ce réu e, că domnii
președinți grăiesc mai mult cătră inte-
ligința, de cât cătră popor. Și „nația“
stă cu capetele descoperite, fără să
înțelegă deslușit ce vrea anume să
spună. Urmézá raporturile obicinuite
— proverbial de lungi — din cari po-
porul continuă a nu înțelege nici pe
cât înțelese din discursul de deschidere.
Apoi vin incassările. Contribue și po-
porul cu sudórea lui, până să scie
pentru ce anume se adună banii aceia.
Apoi disertatiile. (E un progres. când
putem constata, că disertatiile încep a
fi scóse din trebuințele poporului). In-
teligința se adună la banchet. Se ridică
toasturi însuflețite pentru cultura po-
porului român — în vreme ce „poporul
român“ stă la ușă și cascade gura la
mâncările bogate ale domnilor. . .

Urmézá apoi eventual petrecere cu
joc — pentru ce nu petrecere pentru popor?
— până în zori. Și toți se depărtează
mângăiați în sufletul lor, că și-aú achitat
datorința ce o aveau pentru literatura
românescă și pentru cultura poporului
român. . .

Cam ast fel decurg — în general
— adunările districtuale.

Ne întrebăm acum, dacă poporul
rémâne mai luminat ca înainte, dacă a
simțit o mângăiere vedénd cum vin și
își petrec domnii și apoi éráși se duc
pe cum aú venit?

Ne întrebăm, dacă *golul* s'a mai
micșorat prin acésta?

Și nu aflăm răspuns!

Căci, pentru ca cineva să rostéscă
un discurs savant; pentru ca inteligința
să ieie un banchet bogat; pentru ca
tinerimea să-și petrécă până în zori —
pentru tóte acestea nu era trebuința a
ne adăposti sub egida „Astrei“, și nu
era nevoie să ne închipuim, că facem
literatură.

Vorba e, că poporul înțelesu-ne-a?
Avut-a el bucurie, când a vedút pe
domni scobórinđu-se la el; alesu-s'a cu
ceva câștig moral din tóte acestea?

Fără îndoială avem câte-va des-
părţeminte — model.

Numai câte-va!

Acolo vedem începuturi frumoșe:
s'aú pus deja base bibliotecelor populare,
cu ocasiunea adunării se distribuiesc
cărți potrivite pentru popor, se aran-
jézá petreceri populare.

Să scie, că despărţemintele sînt
în drept a rétiné 20% din banii încurși,
pentru trebuințele proprii. Ce bine ar
fi, când suma acésta s'ar întrebuița
pentru ridicarea nivelului adunării dis-
trictuale. Căci nimic nu va câștiga
mai tare poporul pentru Asociațiune,
de cât chiar reușita cât mai splendidă
a acestor adunări: să vadă el efecte
immediate, — fie distribuirii de cărți la
adulți, fie premii la băieții de scólă,
ori meserii, fie petreceri în stil poporal
— dar *să vadă ceva*, căci nu putem
aștepta de la el adevérată alipire pentru
Asociațiune, înainte de a se convinge
despre nobilul scop ce-l urmăresce
acésta înaltă reuniune culturală.

Am fost martori la câte-va adunări
de acestea și ne crescea inima, când
vedeam cu ce sete se îmbulziaú țaranii
la împărțirea cărților.

Și ce bucurie pe urmă.

Sintem abia la început. S'ar poté
face colecte înainte pentru acest scop,
s'ar poté redacta broșuri destinate
pentru popor, și așteptăm, ca secția
literară a Asociaţiunii să-și spună cu-
vîntul în cauză, la adunarea din Sibiu.
S'ar poté redacta broșuri economice
pentru trebuințele imediate ale po-
porului; apoi cine ar poté îndestul apreția
o ediție poporală a scriitorilor nostri
mai de frunte?

În chipul acesta adunările singu-
raticelor despărţeminte ar fi adevérate
zile de sêrbătoare.

Căci nu e de ajuns, ca aceste
adunări să fie numai prilej de conve-
nire pe sama inteliginței, ci trebuie să
avem în vedere poporul, și să ne fo-
losim de acésta unică ocașie ce ne-a
mai rémas, ca să-l luminăm și să-l
deșteptăm.

Altcum Asociaţiunea nu va aréta
resultate reale și va rămáne pentru marea
masă a poporului: terra incognita.

Epistola Sfinției Sale către superiorii congregațiilor din Franța — o a publicat „Osservatore Romano”. Ea poartă datul de 29 Iunie și are următorul cuprins:

„Congregațiile religioase au primit de la Scaunul Apostolesc dovezi de îngrijire plină de dragoste în tot de una, în zile de ale păcii și în vremuri de ale persecuțiilor. Atacurile cele înverșunate, cari s'au făcut în timpul din urmă în câte-va țări asupra ordurilor și congregațiilor conduse de voi, ne întristeză foarte. Jelesce asupra acestui lucru și sfânta Biserică, de ore ce se vede nu numai vătămata în drepturile sale, ci și păgubită în activitatea sa, carea o desvîltă prin clerul călugăresc în tocmă ca și prin cel de mir; întru adevăr cel ce-și pune mâna pe preoții de mir ori pe persoanele călugăresci, acela vătămă, ceea ce Biserica are mai scump. Cât ne-a fost cu putință, nu am lăsat necercat nici un mijloc, ca să împedecăm de la voi o persecuție așa de nevreduică și să păzim poporele acelea de un paș așa de fatal. De aceea am apărut cauza voastră de repetite ori cu totă energia în numele religiei, a dreptății și a civilizației; dară nu s'a împlinit sperarea noastră, că cuvintele noastre admoniătoare vor fi bine primite. În o țară cu deosebire bogată de călugări, căreia Noi în tot de una i-am dedicat grija cea mai deosebită, corpurile legiuitoare au votat chiar de unăzi nisece legi excepționale, împotriva cărora înălțasem glasul Nostru numai cu puține luni înainte de acesta. — Conscii de sfințele Nostre datorințe și urmând pilda înaintașilor Noștri ridicăm cu glas tare protest împotriva legilor acestora, cari lovesc în legea naturală și în percepțele Evangheliei, pe cum și în neîncetata tradiție de a se reuni spre o viață, căreia li este imprimat sigiliul sfințeniei. Legile aceste vătămă mai

de parte dreptul absolut al Bisericii de a înființa congregații religioase atîrnătoare singur numai de la dînsa, cari o ajută întru împlinirea misiunii ei celei dumnezeesci și sluj religiei în tocmă ca și statului de folosul cel mai mare, de un folos, de care are parte în chipul cel mai deosebit chiar națiunea acésta alésă.

„Ascultând de șoptirea inimii Nostre am, hotărît să vă manifestăm sentimentul Nostru părintesc cu dorința aceea vie, ca în acest chip să vă mîngăiam, pentru ca în mijlocul cercărilor să stați și să vă adunați merite bogate la Dumnezeu și la omeni. — Dintre îndemnările cele multe ale credinței, cari au, să ne mîngăie, aduceți-vă aminte iubiți fi, de cuvîntul acela sîrbătorec al lui Isus Christos: „Fericii sînteți, când vă vor batjocori pe voi și vă vor persecuta, și mințind vor zice tot cuvîntul rău în contra voastră pentru mine” (Mt. 5, 11), când ocară, hulă, persecuție pentru mine sînt partea voastră, atunci sînteți vrednici, ca să vă fericescă. Ori cât de tare se înmulțesc acușele cele asupra voastră, adevărata cauză este ura lumii asupra Cetății lui Dumnezeu, asupra Bisericii catolice, și propriul gând țintesc într'acolo, ca de ar fi cu putință, societatea să se despoe de lucrarea cea mîntuitoare a lui Christos, deși ea a răspândit binecuvîntarea cea mai generală și mai mare.” Sfințul Părinte pătrunde apoi în firea ordurilor și deduce dintr'însa lupta domnului lumii acesteia cea asupra lor, pentru ca apoi să continue: „Dară dacă așa stă lucrul, atunci poate să se zică despre voi cu adevăr: Fericii sînteți voi; căci voi sînteți persecutați numai din cauza misiunii voștre, carea o ați ales liberi din dragostea lui Christos. Dacă v'ați îndreptă după principiile lumii, lumea nu ar zice nimica împotriva voastră, ba v'ar încerca cu

favorul său. „De ați fi din lume, lumea ar iubi pe al său;” érá căci umblați pe căi chiar opuse, ea vă declară război: „căci nu sînteți din lume. — pentru aceea vă uredce lumea” (Io. 15, 19). Așa v'a prevestit-o Christos, și de aceea vă preferesce pe voi cu atât mai virtos cu dragostea sa, cu cât vă asemănați lui mai tare suferind pentru dreptate. „Pentru că vă faceți părtași patimilor lui Christos” (I Petru 4, 13). rîvniți deci virtutea eroilor acelora, cari se duceau de la fața săborului bucurându-se, că s'au învrednicit pentru numele lui Isus a răbda ocară” (Fapt. 5, 41).

„La lauda, carea este întru mărturisirea conștiinței (II. Cor. 1, 12), se mai adauge, că toți cei cu gând bun vă prind parte. Ei sînt întru adevăr îngrijați de binele de obște și socotesc pe membrii congregațiilor călugăresci de nisece concivi onorabili, foarte folositori patriei; ei sînt adănc sguduți de primejdia de a perde întru voi avantajuri nespuse de mari. O mulțime de lipsiți, părăsiți și nefericiți ați susținut cu dragoste admirabilă în diferite instituite.”

În nici un timp nu a fost așa de lipsă ca astăzi o educație sănătoasă, întăritore, rodnică de virtuți tari. „Mulți preoți au întru voi pe ajutătorii cei mai buni în problema sa cea grea și oboșitoare; bărbați din toate straturile cercă la voi sfat sprijinit cu pilda, ce o dați prin fapte.” În rîndul cel dintăiu puneau episcopii încredere în călugări, încredințându-le acestora formarea clerului. „Dară nimeni altul nu poate, să apretieze mai bine ca Noi, meritele eminente ale congregațiilor călugăresci; deja în alte manifestațiuni am accentuat-o acésta; avem, să relevăm aci numai aceea, că cu câtă rîvnă împlinesc ei dorințele locințtorului lui Christos, de ori ce problemă de

Feuilleton.

DIN VIAȚA EPISCOPULUI LEMÉNYI.

— Fragmente. —

II.

Profesura lui Leményi nu dură mult. Îi va fi plăcut lui și acésta carieră, dar ea nu-i satisfăcea pe deplin vechia dorință, de a fi cu adevăr popă românesc. Popă, care să facă slujbe, să boteze, să cunune, să îngrope, să spovedescă și să cuminece pe credincioși; popă care să învețe poporul cel neînvățat și să lumineze țărani români cei neluminați, pe cari el îi va fi privit de multe ori cu milă, în munca lor de iobagi pe la curtea tatălui său din Desmir; popă, în sfîrșit, care să trăescă în mijlocul turmei sale ca un păstor, cu prescură românească, ér nu cu pânea Seminarului din Blaș.

Și prescura românească era pe atunci foarte slabă; négră, amară. Și preoții o mâncau adese nădată cu lacrimi de jale pentru neorocita sorte, a lor și a celor, ce li-o dedeau. De multe ori înse nime nu li dădea nici acésta prescură amară, că nu avea de unde să o dee.

La 1807 Leményi ajunse și el la acésta pâne a preotului românesc. Înființându-se atunci capitolul bobian, de 7 canonic, între aceia fu ales și Dim. Vajda, protopop în Cluș. În locul lui de protopop fu numit tinerul profesor Leményi.

Să nu ne închipuim cum-va că protopopia Clujului ar fi fost ceva lucru mare. Până pe vremea lui Bob, Români nu aveau în Cluș nici parohie, nici biserică. Sub el și din hărnicia lui s'a edificat în capitala Ardealului — după vremuri — biserica și căsuța parochială, care există și azi. — care înse abia se observă. Felul cum e făcută acésta biserică umilită, ascunsă în fundul curții, ne arată starea Românilor de pe atunci. Că nu le era tertat Valachilor, nici celor uniți, nici celor neuniți, să-și facă biserică în orașe, la loc deschis, vedut, ci numai mai de o parte, în fundul curților, și și acolo bisericile să nu albe turnuri și clopote, ca să nu conturbe pe Măriile sale, Domni de nemeși . . .

Nici credincioși nu prea avea biserica în Cluș, ci în Mănăstur. Protopopiatul își purta titlul de Cluș-Mănăstur.

Ast fel sörtea lui Leményi era logodită cu miseria. Că de la un popor sêrac, de muncitori fără avere, nu putea să capete nici popa toate cele de lipsă unui traît cum se cade.

Norocul lui era numai: răbdarea cea mare, cu care se înzestrăse deja prin Se-

minar, modestia și umilința, cu care se îmbrăcase de cleric. Și mai avea un noroc: Că Desmirul nu era deșparte de Cluș. Și părinții, cari l'au ținut la școla basilitanilor din Blaș, și la școla piarștilor din Cluș; nu-l părăsiseră cu îngrijirea lor părintescă nici acum, când el era părintele sufletesc al sêrmanilor credincioși din Cluș. Cine seie înse, ore ajutoarele ce-i trimiteau părinții nu vor fi fost însoțite și de muștrări, că de ce n'a ascultat de ei, să nu se fi făcut popă, ci să se fi făcut solgăbirău, și pe urmă să fi ajuns alt fel de domn, de cât „popa Valachilor” din Cluș.

De bună samă mare virtuți sufletesci trebuia să aibă acest preot, pentru ca în situația, în care a ajuns, să nu se descurajeze, să nu regrete, a-și fi ales cariera de jertfe a preoției, și să nu-și piardă dragostea pentru slujba frumoasă, dar grea, ce avea de împlinit. Și se vede, că Leményi a avut toate virtuțile de lipsă. Căci nici n'a regretat, nici n'a descurajat, nici în dragostea preoției, n'a slăbit.

Din contră, el purta cu vrednicie și cu multă cinste oficiul său; el fu păstor respectat al unei turme desprețuite; și reprezenta cu curaj și succes chiar cauza desperată de alt fel a unui popor împilat, în mijlocul chiar al celor mai fanatici și mai puternici împilători ai săi.

Pe la esamele școlilor din Cluș mergea regulat, pentru ca să vadă ce spor fac școlarii

„APA MINERALĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF”

este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

caracter creștinesc și civilizatoric ar fi vorba în ori ce ținuturi sălbătice și între ori ce suferințe și chiar și primejdii de ale vieții le-ar căuta să meargă, pe cum au dovedit unii dintr'înși în turburările cele din urmă din Sina. Și dacă socotim între amintirile Noștre cele mai scumpe aceea, că cu auctoritatea Noastră am înălțat mulți servitori de ai lui Dumnezeu la onoarea, ce se dă sfinților, atunci Ne aducem aminte cu bucurie deosebită, că dintr'aceștia cei mai mulți au fost întemeietorii ori învățăceli de ai institutelor mănăstirești."

Bărbați cu vază și cu trecere civilă și științifică din zilele noastre au lăudat în chip nepărtinitor și drept activitatea congregațiilor și s'au ridicat spre apărarea dreptului lor celui inviolabil ca civili și încă și mai mult ca catolici. Omul nepărtinitor nu poate, să nu bage de seamă, cât de necuminte și josnic este a tracta cu nedreptate pe nisece oameni, cari nu așteaptă nimica pe sama sa, nu cercă nimica pe sama sa, ci dimpotrivă totă activitatea sa o dedică binelui claselor sociale; și să ne aducem aminte numai de aceea, cum călugării au cultivat în fiul poporului colțul cel bun, cari altmintea s'ar fi stricat spre paguba lor proprie și a altora: cunoștința adevărului, dragostea binelui moral, sentimentul datorinței, tăria de caracter, spiritul de jertfă; toate acestea pentru ordinea publică și pentru înflorirea statelor sînt tot atâtea rîde, cari le-au adus la cîocere congregațiile.

"Dacă Dumnezeu permite, ca astăzi dreptul să cedeze forței, acesta nu o face fără de gânduri înalte spre bine; pe căi necunoscute se obișnuiesc dînsul, să ajutore în chip puternic pe cei ce sufer pentru el și se încred într'înșii. Acelora, cari în chip de tot deosebit vedesc desevărgirea creștinească, le trimite anume cercări, nu numai

spre a le întări virtutea, ci și spre a întări spiritele, cari pe lângă liniște neîncetată slăbesc. Așa dară acomodați-vă în chip vrednic sfaturilor lui celor părintești."

Sfinția Sa recomandă călugărilor o viață a credinței, a rugăciunii și a lucrărilor sfinte, observarea severă a regulilor călugărești, concordia frățească, ascultarea bucurasă și umilită, deslipirea severă de bunuri pămîntesci, zel neobosit întru închinarea lui Dumnezeu și întru lărgirea împărăției lui.

"Dacă acuma din vitregimea timpurilor sînteți deja asupriți prin legi odioase ori vă aflați în primejdia de a fi imprăștiati, veți cunoșce, cât de tare crește și lipsa, ca să vă păziți cu grijea cea mai mare de molipsirea aceea lumescă, carea abate spiritul, și să vă dovediti destul de puternici spre a ține pept cu ori ce cercare, fie aceea ori cât de grea." Spre acest scop e de lipsă, să se împlinescă în chip conștientos îndrumările date de Scaunul Apostolic și de mai marii ordurilor; membrii tineri și bătrâni ai ordurilor să atbă în tot de una înaintea ochilor pe întemeietorii ordurilor și să se acomodeze regulilor și pildelor lor, carea au dat-o chiar și în vremile cele mai triste lăsând ast fel o moștenire bogată de tărie neînvinsă și de toate virtuțile alese. Pentru congregațiune, pentru Biserică, pentru societate rîvnirea această va fi de mare însemnatate; Biserică, carea împărtășește diferitelor congregațiuni grațiile sale, drept răsplată pentru acestea va primi de la ele un ajutor mai credincios și mai cu efect de cât ori când în misiunea sa cea de pace și de mîntuire, și societatea de astăzi de pace și de mîntuire are doră lipsa cea mai ardentă; spre a o înălța, spre a o readuce pocăită la Mîntuitorul, sînt de lipsă bărbați de virtute eminentă, de elocință vie, de inimă apostolicească, cari să fie de o dată și mijlocitorii ai grației, bineplăcuți

Mîntuitorului. „Și nu Ne indoim, că voi veți fi bărbați de aceștia."

De închiare zice Sfinția Sa: „Și acuma reculegeți-vă în Domnul. Locșinătorul lui Christos este cu voi; cu voi este întrégă lumea catolică și caută la voi cu dragoste și recunoștință plină de venerație; din cer întărescă-vă glorioșii părinți și frați ai voștri povățuitorul suprem al voștru Isus Christos împrejure-vă și vă scutescă cu puterea sa. Ca fiii lui cei cu deosebire iubiți întorceți-vă cu rugăciune ferbinte cătră inima lui cea dumnezească și fiți încredințați, că prin această va crește încrederea și puterea voastră, pentru ca întru dînsul să învingeți ura lumii. Încă și în zilele acestea sună tare și mîngăitor cuvîntul lui: „Îndrăzniți, că eu am învins lumea!"

În memoria Episcopului Leményi. —

Primum din Cluș următoarea scrisoare: Onorată Redacțiune! Actul de pietate și recunoștință față de Episcopul Ioan Leményi, a aflat resunet și în parochia gr. cat. a Clușului.

Din motivul, că fericitul Arhierieș a fost capelan, și mai târziu protopop în această parochie, Duminecă în 21 Iulie a. c. s'a pomenit la s. liturgie și s'a servit părăstas, cu care ocaziune am înălțat și noi rugăciuni pentru vecinica lui odihnă.

După cetirea s. Evangelie de la liturgie harnicul capelan de aci Dl Ștefan Roșian a ținut o potrivită și pîtrundătoare vorbire. Pornind de la frumșeța actului de recunoștință, ce datorim binefăcătorilor, amintescă poporului, cum după 40 ani, din îngrijirea Escelenției Sale I. P. S. D. Dr. Victor Mihályi de Apșa și a Veneratului Capitlu Mitropolitan din Blaș, osemintele fericitului Episcop Ioan Leményi a fost exhumate, aduse acasă și așezate lângă osemintele celorlalți mari archiereși ai bisericii noastre. În cuvinte alese arată zelul și activitatea rodnică ce a dezvoltat-o Leményi ca protopop pentru consolidarea parochiei din Cluș, trece apoi la activitatea ce a desfășurat-o ca Episcop și zugrăvesce simțemintele lui calde pentru biserică și națiune, grija ce o avea el pentru binele poporului și mai ales stăruința de a avea în tot locul școlă bună.

În urmă spune cum fericitul Leményi, care în totă viața sa a ostent și a lucrat pentru înaintarea neamului său, a fost silit, ca să mănecă pâinea amară a exiliului și să-și sfîrșescă viața departe de aceia, cu cari a trăit și pentru cari mult bine a făcut.

Vorbirea frumoasă și vrednică de memoria blîndului Arhierieș, a fost ascultată cu multă evlavie și ne-a îndemnat pe toți a zice: „Dumnezeu să-l odihnescă în pace."

Ch.

Revista bisericească.

Franța. Lui „Pol. Corr." i-se scrie din Paris, că în cercurile majorității parlamentare nu există nici o aplicare de a împărtăși autorisare măcar și numai uneia din congregațiile acelea călugărești, cari conduc institute de educare. Republicanii, cari votaseră pentru legea despre reuniuni, au fost conduși în rîndul cel dintăiu de gândul, că să pună stavilă propagării instrucției religioase. Ei în

români, cari se strecură mai rar, prin rîndurile învățăcelilor. Și avea o poziție destul de delicată cu ast fel de prilejuri. Apăruseră scrierile lui Petru Maior, în special *Istoria pentru începutul Românilor*. Învățății și profesorii unguși luau peste picior pe învățatul Românilor, care ne deducea de la Români... Și chestiunea se punea de multe ori în esamene pe tapet; firesce cu ironie și sarcasm. Leményi înse avea nu numai curajul, de a le răspunde imediat, ci și cunoștințele de lipsă spre a-i înfunda pe îngâmfați; și avea și auctoritatea necesară spre a le impune.

Scene de acestea de pe la esamene — ca și nisece ciocniri particulare de mici cete ale celor două mari tabere dușmane, erau foarte dese și trebuie să fi fost foarte interesante. Dacă s'ar fi întîmplat, ca vre-un contemporan, Ungur sau Român, să le fi însemnat în memoriile sale, și dacă s'ar întîmpla să se găsească ast fel de memorii, ele ne-ar releva de bună seamă nisece icone prețioase ale vederilor și stărilor de pe atunci. Cine știe, de nu vor exista și ast fel de memorii...

De alt fel Leményi era păstor de turmă, nu numai apărător academic al originii Românilor, ci și faptic apărător al asupriților Români contra asupritorilor lor. Era și avocat, că pe atunci, durere, nu erau avocați români în Cluș; (drept că nici certe așa multe între români nu erau).

Asupririle înse erau, dacă nu mai dese, de bună seamă mai mari, mai revoltătoare. Pe Leményi toate îl vor fi amărît, și în toate va fi încercat, să aducă alinare asupriților săi frați, cu deosebire înse îl vor fi revoltat asupririle, ce aveau să le îndure preoții

români, uniți și neuniți pe o formă. Pe ei de toți îl durea inima, pentru că pe toți îi privia drept frați ai săi, în batjocorirea ori căruia vedea batjocorit caracterul sacru al preotului, se vedea batjocorit pe sine însuși.

Era la modă atunci — înaintea puternicilor zilei — prinderea preoților români la cătane. Se întîmpla dea, cu deosebire cu gr. catolicii, că preoți tineri de curînd căsătoriti și chirotoniți, erau prinși cu „funia" — cum se zice — și aduși la Cluș spre a fi înrolați.

Familia celui asuprit alerga atunci în dreapta și în stînga să-l scape pe bietul preot; alerga la Leményi, căci la cine altul să alerge? Și el făcea ce făcea, și pe mulți îi scăpa de belea.

Cu un ast fel de prilej i-se întîmplă lui Leményi, că avu un aspru conflict cu un oficial, Sas, de alt fel de la guvernul transilvan.

Protopopul se duse la el să-l rîde, în cauza unui tîner preot neunit, care fu prins în cătane. Din vorbă în vorbă oficialul Sas ajunse să-i zică lui Leményi:

— Toți popii Valahi ar trebui puși în furci!

— Va să zică și eu ar trebui să fiu pus în furci, că și eu sînt popă valach...

— O nu, nu vrea să zic de Dta. Dar numai de aceea fac Vlădicii romănești atîta popi, ca să-i scape de cătane...

Leményi îi spuse buchile îngâmfatului Sas, și-l lăsă acolo, fără a-l mai ruga. Se duse drept la guvernatorul țării, unul Bánffy, și bietul popă fu eliberat din cătane.

(Va urma.)

lucrul acesta cred, că nu au să facă deosebire între instrucția cea prin Iesuiți și între cea prin Dominicani. Guvernul adevărat că pare a cuprinde un punct de mâncare mai puțin intransigent. Cestia de altminteră nu se va rezolvi la Iesuiți, Eudiști, Asumptioniști etc., cari se zice, că nu au de gând, să cêră autorizarea, ci la Dominicani, cari se zice, că sînt hotărîți să o cêră.

Germania. Primarele general al Benedictinilor îndreptase împăratului Wilhelm o scrisore de mulțămîntă pentru tractarea și ajutorarea grațiosă a Benedictinilor în Prusia. În 21 a c. a primit primarele general Hemptiune de la împăratul drept răspuns o scrisore, în carea acesta zice, că tôte, cele ce s'au făcut, le-a făcut cu bucuria cea mai mare, și în viitoriu încă va împărtași pe fiii s. Benedict în ajutorul său suveran în măsura cea mai mare.

Revistă politică.

Afaceri interne. O deosebită senzație a făcut cazul unui jude de la Curie, care a primit bani de la un avocat din Arad, ca să refereze favorabil procesele, pe cari acesta le avea la Curie. După ce nu putea fi vorbă de frase, de vreme ce erau nisce epistole, cari dovedeau până la evidența culpabilitatea judeului, s'a pornit cercetare contra lui. Pata ce se aruncă asupra supremului for justițiar din țară, trebuie să geneze foarte mult guvernul. Ministrul de justiție va dispune un jude, care se facă cercetarea.

Alt cas tot așa de interesant, e și cel desvilit de o fôe din Viena. Se spune adecă, cum-că ex-ministrul Bánffy ar fi propus Maestății sale introducerea absolutismului și în Ungaria în cauza statoririi cuotei pentru cheltuielile comune. Pe tema acêsta s'a pornit adevărată gônă contra lui Bánffy și unui deputat guvernamental, cereau să se convôce dieta, spre a se lămuri situația. Se pare înse că dieta nu se va convoca și așa până la tómnă Bánffy va avé destul prilej să se gîndescă, cum să sucêscă afacerea.

Bulgaria. În sfârșit procesul comitetului macedonean, implicat în omorurile din București, totuși se va face. Procurorul a ridicat acuză nu numai contra lui Sarafoff, ci și contra altor persoane suspecte. Pentru Sarafoff cere pedepsă cu mórte.

Transvaal. După ultimele sciri Englezii ar fi prins pe toți membrii guvernului din Oranje, afară de Steyn. Cu acest prilej ar fi cădut în mâinile Englezilor și mai multe hârtii prețioase. Cu tôte acestea se accentuează din nou, că Buriî sînt hotărîți să lupte până la unul.

Bêtrânul Krüger a fost lovit de durerea de a-și perde pe soția sa, care a repausat în Pretoria.

Correspondințe.

Eminentii isolați...

De pe Fondul-regiî, în Iulie 1901.

Zice mai departe corespondentul „Gazetei”: „Cum să și pôte alt fel explica faptul, că cei mai harnici și capabili tineri în gimnasiu, în teologie, ajunși în parochii, peste cât-va timp se cufundă, cât nici nu se mai scie, că esistă pe lume.”

Încă în scrisorea mea precedentă am avut intențiunea de a reflecta și la acêsta constatare sinistră. Merită înse prilegiu și atențiune deosebită.

Când am cetit șirele reproduse ale numitului corespondent, imediat mi-am adus aminte de un preot „cufundat” (în legea corespondentului), care eminențele sale atestate le purta tot de una în buzunar, și când cuteza vre-un coleg al său a-i imputa frățesc câte-o bôcănă comisă, la moment își scotea eminențele și riposta ast fel: Când îmi vei arêta și tu testimóne ca acestea, ori mai bune (ceea ce nu se puté), atunci vei avé dreptul să-mi faci observări. Până atunci înse ai să tac!” — Nu reproduc acest esemplu unic în felul său, pentru ca prin el să cutesc a rêturna șovăirea corespondentului, dar pentru tema mea îl consider de un preludiu destul de potrivit. Unde ar și ajunge preoțimea, dacă mai marii nostri pentru o distincțiune sau promoțiune ar lua drept basă exclusiv notele de prin gimnasiu și teologie? Ce fel de rost ar mai și avé zelul și activitatea din partea masei „aureae mediocritatis” în viața publică, dacă sigur ar trebui să scie, că fără de virtutea eminențiilor espirate, nice la un cas nu pôte pași înainte? — Rêu ar trebui, să fie! Atât de rêu, în cât diligența și capabilitatea, desvoltate în cele mai multe casuri „mai întâiu”, ar trebui să desperere și în realitate să se și cufunde.

Să dăm la o parte fiziologia și filosofia notelor de prin școli, pe cum și rezultatele lor pentru viața publică; apoi să abstragem și de la faptul, că notele școlariilor ca „primite”, în cele mai multe casuri nu sînt infalibile, — să ne restrîngem la vatra noastră, unde avem a lămuri una și alta.

Eû din parte-mi nu am vëdut nici când, ca un student eminent să se fi cufundat prin „fortia majora”, dar cumcă tineri eminenți s'au cufundat „de-a măganul”, am vëdut casuri destule, și încă așa, în cât „fortia majora” au devenit impotentă pentru a-i mai ridica din „cufundare”. Nu am vëdut casuri, ca hârnicia unui absolvent să nu fi fost rêsplătită în de ajuns, deși eminențele singure încă nu pot fi absolut dătătoare de ton. Dar étă cum sună la noi prima distincțiune sau promoțiune: „Dacă și pe venitor vei dovedi zel și activitate rodnică, vei mai puté conta la favórea noastră.” Așa dară eminențiilor li-se pun semnele întrebării și ale apostrofării. Li-se spune categorice, că „eminentia” nu e ceva absolut perfect, făr e un ce, care se pôte nutri și desvolta, care se pôte apropia și depărta de perfecțiune, întru cât adecă titularul ei reflectează la mărirea lui Dumnezeu și la promovare sau distincțiune, ori apoi întru cât resignează sau chiar desprețuiesce aceste scopuri. Prin urmare, pe eminenți nu-i cu-

fundă chiar nime, și dacă totuși se cufundă, apoi se folosesc numai de „libertatea personală.”

Seiî mai departe, că fie care absolvent de teologie, îndată ce devine capabil de a ocupa oficiu și beneficiu, le obține pe aceste fără amânare. Apoi cumcă întru cât coincide ocuparea asta cu aspirațiile, indigințele și interesele fie căruia, atîrnă de la ast fel de împrejurări, peste cari noi ómenii nu putem fi domni. Destul, că „teren de activitate” are fie care preot începător sau continuator. Și dacă totuși se plînge cineva despre lipsa unui ast fel de „teren”, apoi tînguirea asta nu pôte fi, de cât nostimă, ér eminențiile unui ast fel de titular sînt întru adevăr de o valóre prescristă. Zilnic ne plîngem adecă de altă parte, că poporul nostru e plin de defecte, geme în diferite miserii, că e rēmas îndărēt cu câte-va decenii, etc. . . . și totuși lipsesce terenul de activitate? Să poftescă a-mi arêta nu un preot începător, dar un preot deja meritat, că în parochia sa nu mai este chiar nimica de dorit, și atunci . . . va fi fundată tînguirea asupra lipsei de „teren”. Cred înse temeinic, că până atunci se vor mai perînda generațiuni.

Cumcă unui preot aplicat, nu mai poșed bunul prilej de a se desvolta și mai departe, încă nu pot înțelege. Totuși în ce soi de direcțiune voiesce a se desvolta un atare? Avem la îndemână cărți teologice și pastorale, canóne și cerculare. Putem ceti fôia noastră specială și cu preț redus și una cuotidiană. Dacă cere lipsa, putem merge în cancelaria comunală, și acolo ne putem sătura de legi și paragrafi, cari la tot cazul sînt indispensabile pentru un preot. Apoi ce alte indigințe științifice mai avem? Din literatura frumoasă și adevărat folositore avem prin ziarele noastre, ér dacă nu să indetulesce cine-va, e ușoră calea de a ajunge și mai departe. — Artă încă aflăm, politica nu lipsesce. Apoi ce direcțiune mai rēmane? Să fim drepti!

Recunosc, că dacă e vorbă de „venite”, apoi mulți nu avem teren de activitate și de desvoltare (materială). Sperez înse, că corespondentul „Gazetei” nu așa va fi înțeles, când a scris.

Sfirșesc și eû cu Unirea noastră, când zice, că „grăunțul sănătos sparge pătura pămîntului și iasă la lumină.” Adaug înse, că sănătatea presentă a grăunțului, puțin are de a face cu „eminențiile” trecutului. Ele rēman suvenirii.

Romeo.

Conours la Internatul Pavelian de fete din Beiuș

an. scol. 1901/1902.

Elevele internatului sînt sau stipendiste în întreg sau stipendiste în jumătate, sau solvente.

La stipendii pot concura în prima linie fetițe orfane de preot din diecesa gr. cat. de Oradea-mare; stipendiste nu pot fi de cât fetițe de religiunea gr. cat. solvente se primesc atât eleve gr. cat. cât și gr. or.

Stipendistele, cari se bucură de stipendiu întreg, pentru provisiune, instrucțiune și educațiune în internat nu solvesc nimica;

elevele, cari au stipendiu numai în jumătate solvesc 150 corone. Er elevele solvente solvesc la an o sumă de 300 corone în două sau cel mult 4 rate egale anticipative, adică: în 1 Septembrie, 15 Noiembrie, 1 Februar și 15 Aprilie.

Elevele așezate în internat, pentru sumele amintite primesc proviziunea întregă, adică: cuartir, întreținere corespunzătoare și bună, luminat, încălzit, spălat, instrucțiune specială în studiu, în declamări, în cant, în diferite dexterități, în lucruri de mână, economia casnică, în fie care zi în anumite ore instrucțiune conversațională în limba maternă, magiară, germană, la dorința expresă din limba franceză, primesc uniforma, care costă dintr-o batoză, 2 șurte în forma unei haine, o pălărie de iarnă și una de vară și o mantea de iarnă. Taxa anuală pentru instrucțiunea în limba franceză 20 corone, taxa pentru instrucțiunea în pian de 3 ore la săptămână (1½ oră instrucțiune, 1½ oră deprindere) cu întrebuințarea pianului 60 corone la an. Tote aceste și speșele pentru cărțile trebuincioase, materialul de scris, de desen, de lucru de mână etc. nu sînt cuprinse în suma sus amintită de 150 corone respective 300 corone, deci despre acoperirea acestora trebuie să se îngrijescă părinții sau tutorii. Pentru instrucțiune de dans încă e a se plăti o sumă oarecare moderată, ce se stabilește din cas în cas în învoială cu măiestrul de dans. Pentru folosirea vestimentelor de gimnastică ale internatului e a se plăti 2 corone pe an.

În internat se primesc eleve de I.—IV. clasă a școlii civile și eleve de I.—IV. clasă a școlilor elementare populare. Elevele școlii civile vor cerceta școala civilă publică aparținătoare internatului, er elevele școlii populare vor cerceta școala elementară populară de stat din loc.

Elevele, cari voesc a fi primite în internat, au să-și înainteze petițiunile pentru primire la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. din Oradea-mare *până în 1 Aug. a. c.* — Petițiunile sînt de a se instrui: 1. Cu carte de botez. 2. Testimoniu școlastic. 3. Atestat medical. 4. Atestat de revaccinare; doritorile de a obține stipendiul vor aceluși și un atestat comunal despre poziția și starea materială a lor, eventual a părinților lor.

Elevele primite au să aducă cu sine: Albituri și fuste din fie care câte 6. — din fuste 3 au să fie din barchet colorit; 12 părăchi ciorapi negri; 1 umbrelă mare; 2 părăchi ghete înalte, cari trebuie să fie de tot nouă; 1 mantă de primăvară de colorie vinetă sau neagră; 4 haine de casă, din care 2 de barchet, 2 din creton, de tot durabile; 1 plapomă cu două învelitoare; 2 perini cu 4 fețe albe; 2 cărășuri; 6 ștergare; 6 servete; 2 peptene, unul rar și altul des; 1 perie de dinți; 1 perie de haine; 2 perii de ghete, săpun, praf de dinți.

Elevele să aducă cu sine conscrierea tuturor obiectelor și uneltelor trebuincioase în două exemplare.

În fine cu provocare la dispozițiunea Veneratului Ordinariat se atrage atențiunea părinților acelor eleve stipendiste, cari au fost stipendiate condiționat, să nu întârzie a-și prezenta *din nou* petițiunile la Veneratul Ordinariat diecesan pe timpul hotărât.

Elevele primite au să se prezenteze în internat la 6—7 Sept. 1901.

NB. Inscriserile atât în școala civilă, cât și în cea elem. vor fi în 5. 6. 7 Sept. Didactrul cu taxa de inscriere în școala civilă e 16 (8 fl.) corone, în cea elem. e 3 (3 fl.) corone la an.

Direcțiunea.

Internatul Vancean de fetițe din Blaș.

Publicare de concurs.

Până la ziua de 15 August n. a. c. se escrie concurs pentru primirea în *Internatul de fetițe din Blaș.*

1. Pentru o elevă sînt de a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvibili în două sau cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de inscriere de 6 cor. 30 fil. pentru elevele din clasele elementare și de 12 cor. 30 fil. pentru cele din clasele superioare, apoi 2 cor. pe an pentru bae. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori musica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiind că elevele vor trebui să porțe vesminte uniforme, se va solvi 28—36 cor. după etatea fie căreia. Uniforma acesta, care se pregătește în internat, constă din două șurte în formă de rochie, 2 pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în Internat fie care elevă va trebui să fie provădută cu: 6 cămeși, 6 camioane, 6 pantaloni, 1 fustă de iarnă, 6 servete, 12 batiste, 6 părăchi de ciorapi, 2 părăchi de păpuși, 1 perie de dinți 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din golișă albă, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

Obiectele acestea au să fie marcate cu numele elevii.

Pentru suma numită fie care elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescise pe clasele I—VI elementare și VII—VIII superioare, educațiune religio-morală și deprinderi în conversațiune magiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoșe și luminoșe provădute cu mobilierul necesar.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amezii 3 plesse, Duminecă și în sârbători, 4, c) la cină două plesse.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fie care lună elevele vor lua câte o bae.

5. Instrucțiune în fert, spălat, călcatul cu ferul, coptul pânii, tors, țesut, curățit, grădinarit, croit, ducerea socotelor economiei de casă, conservatul și aședatul legumelor și victualelor peste iernă, îngrășatul animalelor, prăsirea și ținerea galițelor etc.

La cererile pentru primire e de a se alătura: estras de botez, testimoniul de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Concursele sînt de a se înainta *Prea-veneratului Consistoriu Mitropolitan în Blaș*, alăturându-se la fie care o marcă de 45 fil. pentru spedarea francată a rezoluțiunii. De la cererea de primire nu sînt dispensate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

Direcțiunea internatului de fetițe.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de *învățătoare suplentă pentru lucrul de mână* la școala civilă de fete a Asociațiunii se publică concurs.

Doritorile de a ocupa acest post au să prezenteze următoarele documente:

- atestat de botez;
- document despre cualificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învățătoare la școlile civile;
- o arătare despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;
- un atestat despre cunosința în teorie și în praxă a lucrului de mână;
- să dovedescă că vorbesc bine românește și ungurește, eventual și nemțesce.

Vor fi preferite acele concurente, cari pe lângă cualificațiunea din lucrul de mână mai au cualificațiune și din ore care categoric de studii, în deosebi din grupul limbilor.

Învățătoarea suplentă primesce o remunerație anuală, de 600 cor., solvită în rate lunare anticipative, și întregă întreținerea în internat.

Învățătoarea angajată va avea să deie directorei mână de ajutor la agendele internatului.

Postul este a se ocupa cu 1 Septembrie st. n. a. crt.

Terminul de concurs espiră la 20 August st. n. a. crt.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 11 Iulie 1901.

Soluți.

Dr. Beu.
secr. II.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. *Iosif Horobetz*, original din Ilembac, distr. Cichindeal, acum locuitor în Edimburg Pa. America de nord, ne avisază, că a colectat pentru biserica din comuna sa natală 45 dolari apröpe 200 cor. Colecta continuă. — Felicităm pe compatriotul nostru de această fericită idee și ne pare bine, că nici în depărtatul occident n'a uitat de biserica sa.

Solri personale. Sâmbăta trecută s'a promovat la universitatea din Viena la gradul de doctor în medicină, tinerii *Titu Perța și Mariu Sturdza*. Felicitările noastre!

Din Archidieceșă. Cu terminul de 20 August se escrie concurs pentru ocuparea stațiunilor învățătoresci din *Ciucmandru, Acintiș, Gucerdea-rom., Tulgheș, Șola și Roșia-montană*, — a celor cantor-învățătoresci din *Fosmuș, Uibra-de-sus, Petrilaca-rom., Futac, Sân-Paulul-ung., Aiton, Dergea și Săcalul-de-câmpie*, și a celor ambulante din *Ghirișul-român, Vajda-Cămarăș și Budă-vechie-Deuș*.

Din Diecesa Lugoșului. Pentru anul școlastic 1901/1902 se escrie concurs public cu termin până la 8 August st. n. 1901 la stipendii teologice, preparandiale și gimnasiale din fondul Rudolfian, din fundațiunea Nicolae Braia și din fundațiunea Iova Popovici. Recurenții la aceste stipendii pot fi numai tineri români greco-catolici, și au să-și subțernă recursele lor la Ordinariat pe calea oficiului protopopesic districtual. — Se escrie concurs pentru ocuparea următoarelor stațiuni învățătoresci-cantore: *Vișag, Ticvanii-mie, Liget, Ghilad, Romos, S-Nicolaul-mare, Hittiaș, Isroni, Bouțurul-sup., Fărăcâdinul-sup., Nevrincea, Greovaș, Ohizdia și Petromani*. Terminul concursului e 20 August n. 1901.

Pentru fondurile archidieceșane. Onor. *Moise Brumboiu*, a dăruit fondului de salariare a preoților 12 cor. în loc de cunună pe mormintul repausatului paroh *Moise Căndea*, din Calbor. — Pentru fondul internatului de fetițe s'au primit 4 corone de la X+Y.

Necrolog. În Tirgoviște a încetat din viață generalul *Alexandru Candiano-Popescu*, în de obște cunoscutul eroi de la Grivița, care în fruntea batalionului al 2-lea de vânători, a deschis cel dintâi focul, contra năprasniciei redute. Generalul Popescu de abia ajunsese vrîsta de 60 ani și era acuma comandantul unui corp de armată. A avut o înmormintare vrednică de un brav soldat.

În 4 Iulie a. c. s'a mutat la o viață mai fericită parohul gr.-catolic din Calbor, Vicariatul Făgărașului, † *Moise Căndea*, după un morb îndelungat fiind împărțat cu s. sacramente ale muribunților, în etate de 75 ani, 33 ani ai preoției și 29 ai vîduviei sale. A fost înmormintat în 6 Iulie.

† *Maria Furnea*, din Blaș, a repausat în anul al 30-lea al etății sale.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

(Continuare.)

XVIII.

Cultul Sfintei Monice, în timpurile mai nouă. — Armonia acestuia cu lipsele și necăsurile noastre. — Asociațiunea mamelor creștine. — Încheiere.

1576—1866.

Devoțiunea față de s. Monica a crescut neîncetat în tot decursul secolului al XVI-lea, dar mai ales în a doua jumătate a aceluia, între apostasiile cele multe, de cari tremurau toate mamele creștine. Numele ei, carele încă nu se afla în nici un martirologiu, fu înscris într'acele, pe care îl compuse *Baronius* la ordinul Papei, pentru întreaga Biserică, — și de acolo trecu în toate martirologiile moderne. Sărbătorea ei, care până acum nu se ține de cât în Roma și în bisericile călugărilor din ordul sfântului Augustin, începuse a se ține în toate bisericile și oficiul ei fu introdus în „*Breviarul roman*“. Măștele ei, adunate până atunci numai într'o singură biserică, se împart în lumea întreagă. La 1576 Papa Gregoriu XIII. trimite o părțea din Roma a sfintei Monice care și primesce și ea o părțea. Orașul *Pavia*, care se mândria, că posedă trupul sfântului Augustin dorește să aibă și din măștele mai însemnate a mamei lui, și primesce din darul pontifului o costă a sfintei Monice. Părinții Iesuiți din Münster și eremiții sfântului Augustin din Trevir își învațesc și ei biserică cu osăminte de ale Sfintei. În decursul timpurilor toate persoanele mari și sfinte, pe cari li născăea atunci Biserica, ca prin minune, ca să arete ore-și cum protestantismului, că ea a fost tot de una adevărată Mirésă a lui Isus Christos — răspundesc în toate părțile cultul și devoțiunea sufletescă față de s. Monica.

Am prelungi prea mult istoria, dacă am adna toate documentele de pietate și devoțiune, ce a inspirat s. Monica bărbaților mari și sfinților din secolul al 16-lea și 17-lea. Nu ne vom opri, pe cum am promis, de cât la unul dintre aceia, la s. Francisc de Sales, și sperăm, că ni-se va țerta această preferință. Acest bărbat admirabil, care par'că a avut alésă misiune de a vorbi la inima mamelor creștine și de a le căștiga lui Dumnezeu, cu înalta-i lui inteligență și adâncea-i cunoștință de omen, observa în dată că nici o devoțiune nu le pôte mângăia și întări așa de mult, nici le pôte arăta sublima lor misiune și modul cum se răspundă aceleia, într'un mod atât de evident — ca și devoțiunea față de s. Monica.

Ast fel în frumoasa lui carte „*Philothea*“ („Introducere la viața bună și piă“) care a reformat din rădăcină moravurile creștine, neîncetat amintesc pe s. Monica. În dată pe primele pagini, vrând să învețe pe creștine, că nu-i nici o vristă, în care se nu pôte tinde la perfecționare, și că acesta se pôte pe lângă ori și ce chemare sau ocupațiune, el le arată pe s. Monica în cămăria ei. ¹⁾

Dacă, vorbindu-le la inimă, vrea să le facă, să pricépă că prea târziu se îngrijesc de cultivarea sufletului copiilor lor, și că deja în cele dintâi zile, încă până li țin în brațe ar trebui să-i învețe credință și spirit creștinesc. — le zice: „Uitați-vă, la s. Monica! Încă purtând pe Augustin în pântecul său, l'a oferit adese ori vieții

creștine și serviciului mărireii lui Dumnezeu, pe cum el însuși mărturisesc zicând, că încă în pântecul mamei sale a gustat *sarea lui Dumnezeu*. Mare învățătură pentru mamele creștine — adaugă el — de a-și oferi maiestății divine fructul pântecului lor, încă înainte de a-l naște.“ ¹⁾

Și când copiii prind a crește și patimile rele încep a se arăta, așa cât mamele au lipsă de o grijă și o tăria peste fire pentru a încunjuța pericolul, vrând să le învețe cum să-i apere, să-i scutescă, să-i mântuiescă și se trezescă, sufletul copiilor lor, érá-și la sfinta Monica se provócă: „Sta Monica cu atâta zel și stătornicie a combătut aplicările rele al fiului său Augustin, în cât urmărindu-l pe uscat și pe mare, și l'a făcut mai mult fiu al lui lacrimilor sale prin *întorcerea lui*, de cum era fiul sângelui și trupului său, prin născerea lui.“ ²⁾

Ceea ce s. Francisc de Sales spune ast fel într'o carte destinată publicului, — el o repetă în mil de feluri în epistolile sale. Dacă de exemplu o femeie măritată, una de acele, cari-s ca esilate în lume, cari, după ce și-au dat totă iubirea, fără să afe iubire, simțesc un gol nemărginit în inimile lor, ce strigă după Dumnezeu și aprinse ast fel numai de iubirea Lui, se uită cu jalușie la călugărițele de după grilajul mănăstirei — dacă o atare femeie li cerea sfat, el zicea: „Ei în loc de acesta ași vrea să te cugeți mai bine, câtli sfinți și sfinte au fost în starea Dtale de acum și cu mare bucuria și resigățiune s'au acomodat împrejurărilor, cum a fost spre exemplu sfinta Monica. Acesta să te însuflețescă, și te recomandă cât mai des rugăciunilor ei.“ ³⁾

Dacă întâlnia vre-o mamă neliniștită, îngrijată, cu teamă de viitor (toate mamele sînt așa) — dacă întâlnia mai ales mame de acele adânc rănite de durere, de cari atâtea sînt — în dată avea o vorbă bună, pe care o zicea cu atâta dulcetéă pătundătoare, în cât singura era o mângăiere și o speranță, adevă: „Rogă-te, rogă-te!“ și apoi: „Cetesc viața sfintei Monica; vei vedé câtă grijă a avut ea de Augustinul său, și multe alte lucruri, cari te vor mângăia.“ ⁴⁾

Dar mai ales din conducerea îndelungată, frumoasă și instructivă a vieții sufletescă a sfintei de *Chantal* — se vede, că ce loc doria el să ocupe sfinta Monica în inima unei femei și a unei mame creștine.

Domna Chantal era de 30 ani, avea 4 copii și o avere mare. Se nisua după perfecțiune, dar n'avea nici idee de viață călugărescă, la care nici nu s'a cugetat; din contră era ocupată cu gândul, cum să-și crească mai bine mica sa familie; era înse și neliniștită pentru fiul său, care pe lângă însușirile lui frumoșe, avea și germenii unor defecte, și care răpit de focul patimilor, de originalitatea caracterului său, de lingușirile primejdișe ale prietinelor și de viață flusturată de la curte, îi cauza și ei tot acele îngrijiri, ce astăzi umplu inimile mamelor creștine.

S. Francisc de Sales, care încă nu cugeta, că D. de Chantal ar voi vre-odată să se retragă în vre-o mănăstire, care nici pe de parte nu bănuia așa ceva, nu umbla de cât se facă din ea o veduvă adevărată și o adevărată mamă. Spre acest scop începe a-i recomanda singurătatea, retragerea din lume și disprețul ei, spre ce de alt cum o îndemna și doliul și jalea vieții sale. Doria, că ea să se retragă în casa sa proprie cu cei 4 copii ai săi și ocupată numai de ei să-și facă din castelul său o mică mănăstire plină de pace, și de liniște, de unde să-și

uite de cele pămîntesci și să se înalțe ca în sbor la cele ceresci. În acesta micută mănăstire stăriță ar fi Preacurata Vergură: ea să fiă conducătoare. D. de Chantal va lucra la picioarele Ei, în societatea Ei, va asculta de ea ca de o mamă, în fie care dimineță va primi binecuvîntările și ordinele Ei, și sărutând picioarele statuei Ei, sau privind icóna Ei se cugete, că-l cere ordinațiunile.

Aceste idei umplu scrisorile sfântului Francisc de Sales către D. de Chantal cât timp trăescce ea în lume. „Curaj fca mea — așa scrie odată — alipesce-te de stărița Ta sfintă și rogă-o neîncetat să poți trăi, muri și învia în iubirea scumpului ei Fi.“ ¹⁾

Altă dată: „Păzesc-te bine zidurile mănăstirei și nu îți lăsa gândurile să umble în colo și în cöce, pentru că acesta îți distrage inima.“ ²⁾ Érá odată, chiar în ziua de Crăciun ast fel scrie: „Dömnă, fca mea, cum și-ași dori să fi acum în Vifheim lângă Dömnă Ta sfintă! Ei bine îi șede; cum ține în brațe acel copil mic! Cere-i, ea și-l va da, érá după aceea furăi și un picur de acelea din jurul ochilor Ei. Acesta-i o minune, un leac bun pentru toate durerile inimel.“ ³⁾

Dar când intră cineva în vre-o mănăstire, tineră, începătoare fiind în ale vieții perfecte, nu va avea numai o stăriță căreia să-i fie ascultătoare, ca lui Dumnezeu, ci și o învățătoare, învățătoarea începătoarelor așa numită, care li observă cu îngrijire fie care paș, o face atentă la toate, care corege, pedepșesc, învață și introduce pe calea virtuții! Cine va fi învățătoarea Dömnai de Chantal, care să o învețe a fi o veduvă, o mamă, o dömnă adevărată, care să se arete în lume fără a o iubi și se o părăsescă fără a-i păré rău, pe cum făceau creștinele cele vechi? Acesta va fi sfinta Monica.

Și sciti între ce împrejurări l'a designat ei s. Francisc de Sales pe această învățătoare? Atunci când a vedut că ea se ocupă cu gândul, după părerea lui nerealisabil, de a părăsi lumea și a se face călugăriță. Atunci li arăta pe Monica ca și cum i-ar zice: „Dta cauți o viață mai perfectă? Uită! părăsiti-și-a această malcă pe fiul său? și deși s'a devotat pentru el, au n'a atins ea culmea cea mai înaltă a perfecțiunii? pe acesta și-o propun eu de învățătoare!“ Dar să-l ascultăm pe el. Nimic nu se pôte asemăna cu stilul lui plăcut, al cărui farmec nu se perde nici odată. „Dorința Dtale de a te depărta pe cum zici, de toate bucuriile lumel, nu pôte fi rea căci nici nu te neliniștesce cătu-și de puțin. Dar fi cu răbdare, despre acesta vom vorbi la anul venitor, dacă ne mai ține Dumnezeu. Despre acesta fie destul atât. Nu vreaș să răspund nici la dorințele Dtale, de a-ți părăsi patria și a intra în societatea aceloră, cari aspiră la viața de călugăriță. Töte aceste, draga mea fca, sînt mult mai însemnate, de cât să se pötă tracta pe hârtie; mai este timp destul! Într'aceea Dtale să nu-ți pice furca din mână, törce dar nu cu fuse așa mari și gröșe, căci degetele Dtale nu le vor puté învărti. Törce numai după puterile Dtale mai slăbuțe. Umilinta, răbdarea, supunerea, bländeța, resigățiunea, simplicitatea, iubirea față de morboșii sêraci, suferirea neplăcerilor, și altele de aceste vor închepe binișor pe fusul micuș al Dtale; și degetele Dtale le vor învărti bine în societate cu s. Monica, care zace acolo la picioarele stăriței Dtale.“ ⁴⁾

(Va urma.)

¹⁾ Tot acolo p. III. c. 88.²⁾ Tot acolo.³⁾ Epistolile sfântului Fr. de Sales c. III. ep. 26.⁴⁾ Tot acolo c. II. ep. 1.¹⁾ Epist. de la 8 Oct. 1605.²⁾ 10 Iul. 1605.³⁾ 23 Oct. 1605.⁴⁾ 8 Iun. 1605.¹⁾ Philothea p. I. c. 3.

Unirea și dl Popovici.

Cetind opșorul protopresbiterului din Lugos Dr. G. Popovici, intitulat „Uniunea Românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împăratul Leopold I.” m'am convins, că nici de cum nu l'a scris, ca un om de știință, ci ca un preot adict bisericii gr. or. Ținta dînsului a fost să stîrnescă aversiune față cu biserica gr. cat., pentru aceea aduce înainte toate opiniunile individuali nefavorabile unirei și retace cu totul pe scriitorii, cari s'au exprimat favoritor despre ea. După dînsul unirea e un rău mare, care trebuie stirpit, căci ea a adus toate relele asupra neamului românesc. Dacă Români nu s'ar fi unit, Dîmne ce fericire l-ar fi ajuns! Unul dintre relele cele multe e și acela că Români gr. cat. au lăpădat *Pravila*, ér gr. or. o țin cu sfințenie, căci dîră constituțiunea lor bisericească — pe care altcum-nici dl Popovici nu o prea măgulesce, deși nu are curajul să spună verde, pe cum a spus fostul protopresbiter al Timișorei M. Dreghici, că se contrariéză canoanelor — în *Pravila* își are baza, ér nu în sistemul presbiterial al Calvinilor, pe cum bine a arătat Dr. Grama. Protopresbiterii în biserica gr. or. tot după prescriesele *Pravilei Glava pfui!* pot fi directori la institute lumesci de banii. Greco-orientali în Ungaria și azi botéză afundând copilul de 3 ori în fântîna. Ei tot după *Pravila* nici acum nu chirotonesc pe nimenea înainte de a avé 30 ani, și acum în pasesemî mîncă numai odată în zi sîc și nu bea vin. *fără bere*. Ei și astăzi depun pe clericul, care lipsește în 3 dumineci de la biserică. Ei și acuma dau afară din cler pe cei l-au caméat sau mită grea. Ei și acuma respectéză canonul de la Sardica, că episcopul depus de sinodul mitropolitan, pôte cere, ca să se judece din nou prin episcopul Romei. Ei tot după prescriesele *Pravilei* se adreséză către Papa: Prea fericitul și prea sfîntului asemenea ângerilor în Christos Părintele părinților: și stăpînul tuturor adevăritelor apostolesci bisericii, ca nisece servi Ție înainte cădînd, sărutăm urmele picioarelor, Măriei și Prea sfîntiei Tale putere și domniă. Și altele și altele.

Când a scris dl Popovici cuvintele: sine ira et studio, că și fără voe i-s'a străcurat printre buze un suris sarcastic.

Cel mai mare rău e înse, că Români s'au desbinat în două tabere. Da asta e rău, dar nici de cum nu sînt de vină cei ce au făcut Unirea, ci metehnele calvinilor în legătură cu uneltele lor, ca calvinitul Ioan Circa, Vasile Cristea etc. și cei de pînura lor. Pe calvinii îi durea că numai pot calvini pe Români, ér pe grecotei din țara românească, că vor fi azi-mîne hîduiți și nu vor mai puté duce sudorea Romînului la muntele Atos și alte mînăstiri grecesci. Acestia sînt cauza, de nu au rămas uniți toți Romîni și bunele intențiuni ale împăratului Leopold nu s'au putut îndeplini pe cale netedă. Dar ce nu s'a putut atunci, ușor se pôte face acum, numai puțină tîrie de suflet trebuie.

Este știut și recunoște și dl Popovici, că desbinarea între biserici datéză numai de la 1054, deci pînă atunci a existat uniune între biserica răsăritului și apusului

și prin urmare și Romîni — dacă ei și-au adus credința din imperiul roman — încă au trăit în uniune cu biserica romană. Acum, dacă la 1700 s'au unit Romîni cu biserica romană, n'au făcut alt ceva, de cât au preînuit legătura de uniune, ce a existat înainte de 1054, și care în conciliul de la Florența o a primit întreg orientul. Au mărturisit Romîni unindu-se aceea, ce la 9 Iunie 1439 a profesat și „*ἡ ἑκκλησία ἡ ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οὐζουμηνικός Πατριάρχης*“: „*Sosind la sfârșitul vieții mele și gata a da naturii ultimul tribut, scriu și subscriu eu din darul lui Dumnezeu ultimele mele simțăminte, despre cari vă încunoscîtez pe voi toți fii mei. Eu declar adevărat, că cred și primesc toate acelea ce învăță biserica catolică și apostolică a Domnului nostru Isus Christos, cea a Romei vechi. Mai departe aduc la cunoștință fie căruia, cum că Sfinția Sa Papa de la Roma este Părintele Părinților, primul vicar al Domnului nostru Isus Christos și mărturisesc și existința Purgatorului.*“ (cf. Actele conc. flor. T. I. P. 630). — Deci călcați-vă fraților pe cerbicoșie și vă închinați adevărului, îmbrășați și voi legătura de uniune și frățietate, care 1054 ani au existat între Apus și Răsărit, și veți vedé ce bine va fi, nu numai pentru întregă biserica creștină, ci pentru noi romîni. Din fii resvrétiți faceți-vă fii pacnici ai bisericii lui Christos că ubi Petrus ibi ecclesia Christi. Orientul de sute de ani este prea înorat, de nu „*lux*“, dar nici rază de lumină nu lasă de la sine. Și dacă totuși se pare că are lumină, asta e ca lumina lunii împărțită de la soare. Orientele ce are bun de la apus are.

Pôte Vă temeți că unindu-vă nu veți mai fi romîni? dar noi uniți de aproape 1 milion și jumătate nu sîntem romîni pôte mai verși și mai vinjoși de cât mulți pravoslavnici? ori pôte simțul național stă în pîrul și barbă lungă? Arétați căți greco-catolici și-au pierdut din cauza religiunii naționalității, și apoi eu voi aréta cum prin pravoslovie s'au stirbit comune întregi române. — Ci se nu imputăm religiunii rele, la cari nu ea este cauza. Lupte pentru naționalitate între popore au fost și vor fi, profeseze ele ori ce religiune. Că azi domnesce curentul magiarisării pe toate căile, nici de cum nu religiunea catolică e vina, ci spiritul șovinistic și principiile darvinistice, că cel tare înghite pe cel slab. Sau că greco-orientali romîni și sîrbi trec la secta pocăiților (nazăreni) érá mîna unionistă, care își umflă, marionetele e de vină? Căutați răul unde e și-l vindecați dacă puteți. Grijiți de creșterea religiósă a poporului, care în mare parte este lipsit și de cele mai elementari cunoștințe a religiunii.

Comloșul-mare, 10 Iulie 1901.

Dr. Laurean Luca.

Scrisori de la Maria-Zell.

— 21 Iuliu.

Nici prin minte nu mî-a trecut, să ved și eu locul iubit al Măcei Preceste, unde a voit a-și aréta în special iubirea cea mare față de omeni, să ved și eu locul sfînt Maria-

Zell, a cărui însemnătate datéză din 1157. Voi însemna aci câte-va impresii din peregrinajul acesta.

În 15 l. c. Părintele Iesuit Heinrich Abel, a ținut vorbirea de introducere, în calitate de conducător al peregrinajului Vienes, pentru bărbați al nouélea. O predică minunată și foarte poporală despre indulgențe, chestia indulgențelor lui Tetzl, și că ore vrem noi să demonstrăm contra social-democrațiilor, francmasonilor și Jidovilor? — Acestea puncte forméză conținutul vorbirei celui dintăiu predicator Vienes, despre care să spun. că e fiul unui fost ministru președinte din Germania. (La întrebarea, că ore vrem noi să demonstrăm contra vrășmașilor nostri bisericesci și politici, așa de minunat a răspuns, în cât unul din public a strigat: bravo!)

În 20 l. c. au plecat de la Westbahnhof trei trenuri separate spre Maria-Zell. Deși eram la locul destinat pe timpul, când era să plece al doilea (6¹⁰ dimineața) totuși din cauza îmbulzei celei mari nu am putut pleca, decât numai cu al treilea. De alt fel nu-mi pare rău, căci după cum am înțeles, noi am mers mai bine. Timpul nu-mi permite să descriu mai pe lung călătoria, căci peste 20 de minute trebuie să ne adunăm toți la o biserică, dar sperez, că voi face-o acésta cu altă ocaziune, mai ales pentru modul, cum știu conduce Iesuiții peregrinajele. Cu trenul am călătorit pînă la Kernhof, de aici pînă la Maria-Zell. E o cale de 5 ore, dar pentru turiști foarte plăcută, mai ales dacă au un Cicerone ca al nostru, la care nu-i mai stă gura, și de alt fel om cult și bun catolic. Ascultându-l pe el mî-am adus aminte de vorbele unui popă sloven „pe lângă ast fel de exemple și preotul pôte fi foarte buu.“

Nici nu am sosit bine, și convenind cu Părintele Abel, ne face semn, să mergem înderét pentru intrarea solemnă, căci preoții se adună deja. La 1/8 sara a fost intrarea solemnă. Mergea în frunte crucea, praporii, parochul de la S. Augustin din Viena asistat de alți preoți, apoi preoții și laicii. Au fost peste 5000 de omeni, și numai bărbați, căci muierile fac peregrinajele separat. Era ceva minunat. Laudă Părintelui Abel, care și-a dat totă nisuița, ca să succedă peregrinajul cât mai bine. Sperez, că de altă dată mai mult și despre acésta.

Ajunși în biserică, unde e chipul făcător de minuni, conducătorul ține o alocuțiune scurtă, și după binecuvîntarea cu Sanctissimul, ne ducem către cuartir, pe care îl avem într'un loc cu comitetul.

În 21 deja înainte de 4 ore sună tunurile și clopotele. Nu pôte să nu-ți atragă atențiunea un clopot, care cugetă, e o compoziție de organe, și sună atât de minunat, în cât te silește, să te rogi împreună cu el. De la 4 ore a fost mărturisire, și liturgiile la toate altarele. La altarul principal a celebrat la 11 ore Clarissimul Frențiu o liturgie, pôte prima românească în Maria-Zell.

Trimbița de adunare sună. Adio!

Job.

Bibliografie.

A apărut:

Dare pe vinuri și favorurile ce le face legea în privința proprietarilor ei. O broșură de 16 pag. formeză Nr. 10 din biblioteca reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu și se recomandă cărturarilor sătenți pentru prețioasele sfaturi, ce dă.

Carte de cântece diverse pentru toți și pentru toate, aranjate de Ion Dariu, Brașov 1900 pag. 252 prețul broș. 50 bani, legat 60 bani. Editura librăriei H Zeidner.

Originea cuvântului, valah de Dr. Dimitrie Magdu, Sibiu 1901 pag. 34 Studiul reproduș din, Tribuna, unde a fost publicat mai întâiu.

V. Programa școlii civ. gr.-cat. publice de fete din Beiuș, pe anul 1900/1 redactat de Vas. Ștefanică. Beiuș 1901. Are la început un tractat despre măsurile economice la școlile de repetiție. Relevăm următoarele date din cuprinsul ei: au fost inscrite 87 eleve toate române, dintre care 4 au rămas neclasificate. În internatul Pavelian, împreună cu această școală au fost găzduite 80 eleve. Corpul didactic al școlii stă din 9 profesori 3 domni și 6 dame. Superioritatea internatului din 1. rector, 1. spiritual, 1. medic, 1. directoară, 2. prefecțe, 2. guvernante și 2. bone. Apröpe din fie care pagină a acestui raport iese mereu la iveală osebuita îngrijire, ce o poartă față de școlă și internat Escel. Sa Preasf. Episcop al Orădii Michail Pavel.

N. Iorga: Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea. (1688—1821) Vol. I. Epoca lui Dimitrie Cantemir. — Epoca lui Chesarie din Râmnic. București 1901, pag. 550.

Vol. II. cuprinzând: Epoca lui Petru Maior (marii ardeleni) până la 1821 — Excursuri. — 638 pagini.

Tabla numelor. Observații, adaosuri, îndreptări și dovezi documentare. 60 pag.

Prețul lucrării, întregi e de 20 lei. Recomandăm cu insis-tință cetitorilor noștri prețioasa scriere a dlui prof. Iorga. Abonamente se primesc și la redacția foiei noastre.

„Convorbiri literare“, Nro 7., anul 35/1901:

P. Dulfu, Euripide. Ifigenia în Aulida, act. III. (trad. în versuri). — Mihail Dragomirescu. St. O. Iosif. — C. Krupenski, Patru scrisori ale lui Costache Negruzzi către Ioan Ionescu (de la Brad). din 1859. — V. Babeș, Prejudițiile sanitare din punctul de vedere al științelor sanitare. — Maria Cioban, Pe sub ferăstră, Sară (poesii). — G. Bogdan-Duică, Alecsandru Russo (cu ocazia monografiei dlui P. V. Haneș) (studiu literar). — N. Iorga și I. Bogdan, Comunicări mărunte.

Dicționar Mitologic, conținător de dimămiri de persoane și lucruri din vechia mitologie greacă și latină, pentru usul școlar redactat de Gavril Pop, canonic. Fasc. I. 1901 prețul 40 fil. Sub acest titlu, zelosul canonic mitrop. Gavr. Pop. a început să publice o folositoare scriere pentru tinerimea școlară mai ales, cum și pentru cei ce le place să se ocupe cu poetica mitologie. Broșura I. începe cu Abaris și merge până la Deucalion, se estinde pe 80. pag. tipar garmond, și prețul de 40 fil. e cât se poate de ieftin. Recomandăm această scriere cetitorilor noștri.

Posta „Unirii“.

Maecenas. Va urma; n-ai crede cât material avem pe vremea acéata. Trălescă Maecenas și tu!

L. R. în B. s'au făcut și spedit în absența mea, cred, că e bine. »O scrisoare« va apărea în curând. Compliment! Despre afacerea cealaltă, toate vestile au fost cam premature. Te salut!

On. G. F. în C. r. În scurtă vreme îi va veni rindul.

On. G. N. în S. Dacă n'am puté publica noi povestirea trimisă mai de mult, se u'o spedităm airea? Așteptăm răspuns cât de scurt. Pentru noi, pare că e prea erotică.

Clar. Dr. I. A. în O. m. Mulțumită pentru celea trimise, se vor publica. Special e bună ideea de a le face tot de una câte un comentariu.

Ioan. Încă n'am ajuns să o cetim. Te vom avisa de hotărîrea ce o vom lua.

On. I. A. în C. Cât ce vom dispune de spaț Ne bucurăm de interesul, ce au început să ni-l arete preoțimea din dieceasa de Gherla. Dorința noastră este, să fim foia întregii Provincie, — se înțelege foia neoficioasă.

On. B. G. în B. Nu cred să o putem publica. Motivele vi le vom comunica în scrisoare privată.

De la Luș. Vom lua informații de la persoane, cari pot să cunoască afacerea, atunci te vom avisa.

Job. Scrisoarea întâia a încheput, a doua rămâne pe alt număr. Mulțumită pentru toate. La vedere cât mai curând. Salut pe frați!

M. On. D. M. în Acințig. Abonamentul l'am primit cu mulțumită, de aci foia să spedită regulat. Causa neprimirei trebuie căntată la cel ce scot posta locală.

Șarmas (Giurgeu). Achităm sem. 2-lea din 1896, an. 1897, 1898 și 1899 sem. 1.

Ortelec, Cluj. Achităm 1901 sem. 2-lea.

Ucea-superioară. Achităm an. 1897 sem. 2-lea și 1898 sem. 1.

Feneșul-săseșc. Achităm an. 1900.

Muntele Băisoreș. Achităm din an. 1898 sem. 2-lea.

Hunedoara. Achităm an. 1901.

I. S. Vama. Achităm Gherța-mică pe an. 1901 sem. 1. Adresa veche s'a schimbat în cea nouă.

Unimăt. Achităm din 1901 lunile April—Iunie.

Papfalva. Achităm an. 1899 sem. 2-lea, an. 1900 și din 1901 sem. 1.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Bomsa.

Inserate.

Nr. 198—1901.

(21) 1—1

EDICT.

După ce Giurca Nicolău, greco-oriental din Feneș, de 7 ani și-a părăsit pe muierea sa leginită „Flörea Petruț“ alias Tôles, greco-catolică din Feneș; și nu se scie ubicațiunea aceluia, se citéză prin acesta, ca în termin de un an și o zi, să se prezenteze înaintea forului matrimonial concernent; căci altcum procesul divorțial urzit în contra-l de către numita muiere, se va pertracta și decide și în absența respectivului bărbat.

De la presidiul forului matrimonial greco-catolic, delegat de I-a instanță din districtul protopopesc al „Roșiei“.

Zlatna, 21 Iulie 1901.

Iuliu M. Montani
protopop.

Christoph-Lack se pot răpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se întreprinde folosirea acestora, fiind că nu are mirosul cel neplăcut cum și uscarea țărze și scorfosă, ce o ai vâpselile și lacul de olei. A fără de acestea modul întrebunșării lui e de tot simplu, în cât îl pote face fie cine.

Depozite în: Sibiu: Franz John Söhne. (7) 9-15.

Blag: Ludovic Schuller.

La esposițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 35—52

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întörce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o lature prin ceea ce sint mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuit și franco.

